

โดย : อติศักดิ์ ศรีสม

ปัจจุบันคาดการณ์กันว่ามีเด็กถูกแรงงานต่างด้าวและเด็กไร้สัญชาติอาศัยอยู่ในประเทศไทยประมาณ 2.5-3 แสนคน โดยปัญหาของเด็กกลุ่มนี้มีตั้งแต่การไม่รู้หนังสือ การต้องออกจากการศึกษากลางคันเนื่องจากต้องย้ายตามการประกอบอาชีพของพ่อแม่ ไปจนถึงปัญหาการถูกบังคับให้ค้าแรงงานและการเข้าสู่วาระขบวนการค้ามนุษย์

สมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มี GDP สูงเป็นอันดับ 6 ของประเทศไทย เป็นแหล่งที่แรงงานต่างด้าวต่างเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมากในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่มาจากประเทศพม่ามากกว่าร้อยละ 90 หลายปีที่ผ่านมาสมุทรสาครถูกจับตามองเป็นพิเศษในกรณีปัญหาการใช้แรงงานเด็กและปัญหาการค้ามนุษย์ ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งแสวงหาภาคีความร่วมมือทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง

โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จ. สมุทรสาคร เป็นโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ลูกหลานของแรงงานต่างด้าวจำนวนมากนับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เด็ก ๆ ลูกแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าสู่วาระระบบการศึกษาของไทยได้ในปี พ.ศ.2548 โรงเรียนเป็นต้นแบบหรือโรงเรียนนำร่องที่มีการจัดการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวในลักษณะของ "การเรียนร่วม" ในชั้นเรียนเดียวกับเด็กไทย แม้ไม่ใช่เรื่องง่ายนักสำหรับเด็ก ๆ ที่เพิ่งเข้าสู่วาระระบบการศึกษาของโรงเรียนในระยะแรกเริ่ม เนื่องจากพวกเขายังไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

ก่อนการเข้าสู่ "การเรียนร่วม" โรงเรียนจึงต้องจัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ๆ เป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งปัจจุบันมีนักเรียนที่อยู่ในชั้นเตรียมความพร้อมนี้ประมาณ 80 คน ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนร่วมระหว่างเด็กไทยกับเด็กต่างด้าวคือ การเผชิญกับแรงเสียดทานจากบรรดาผู้ประกอบการชาวไทยที่บางส่วนยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์อันแท้จริง เช่น

กลัวโรคติดต่อ หรือเกรงว่าลูกของตนอาจได้รับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จากลูกหลานแรงงานต่างด้าว ทำให้เกิดการต่อต้านจากชุมชนอยู่บ้างในระยะแรก แต่เมื่อทำความเข้าใจถึงผลดีของการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กต่างด้าว อีกทั้งโรงเรียนยังได้จัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ๆ ต่างดาวก่อนการเรียนรวมชุมชนก็เกิดการยอมรับมากขึ้นและทำให้โรงเรียนสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ มาได้

แม้เด็ก ๆ ต่างดาวจะไม่มีสัญชาติไทยแต่ถือเป็นหน้าที่ของประเทศไทยที่จะต้องดูแล โดยพวกเขาจะได้รับสิทธิทางการศึกษาเหมือนกับเด็กไทยทุกประการ ทั้งการยกเว้นค่าเล่าเรียน การได้รับอาหารที่ดีมีโภชนาการที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตตามวัย รวมไปถึงเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียนและรัฐจะต้องจัดค่าใช้จ่ายทางการศึกษารายหัวสำหรับพวกเขาด้วย จากนโยบายที่เปิดกว้างทางการศึกษาของไทย ผลคือเด็กต่างดาวของโรงเรียนวัดศรีสุทธารามได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จากประมาณ 70 คนในปี 2549 จนมากกว่า 300 คนแล้วในปัจจุบัน ซึ่งเชื่อว่าในอนาคตคาดว่าจะยังมีเด็ก ๆ ลูกหลานแรงงานต่างดาวเข้าสู่ระบบการศึกษาของโรงเรียนแห่งนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

วันนี้โรงเรียนวัดศรีสุทธารามประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาแก่เด็กต่างด้าวเพราะทุกฝ่ายได้มองเห็นปัญหาที่มีอยู่ร่วมกันนำมาสู่การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างแข็งขันในปัจจุบัน โรงเรียนวัดศรีสุทธารามเป็นเพียงหนึ่งตัวอย่างในระบบการศึกษาของไทยที่มองเห็นถึงความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กลายเป็นแหล่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ใหม่มีความรู้ มีทักษะชีวิต สามารถปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคมได้ และยังเป็นรูปแบบที่ดีของการคุ้มครองเด็กต่างด้าวเพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็กและการค้ามนุษย์ ขณะเดียวกันได้สร้างให้พวกเขาเป็นพลังทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

ที่มา : ส่วนอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์